

LIPTAI ERVIN

VÁGÓ BÉLA EMLÉKÉRE

100 esztendővel ezelőtt, 1881. augusztus 9-én született Vágó Béla. Szülei közepesen szituált kereskedők voltak Kecskemét városában. Az idősebbik Vágó fiú, Endre, tevékeny szerepet játszott a századforduló körüli Kecskemét munkásmozgalmának ébresztésében. Ő kapcsolta be öccsét is a mozgalomba. Béla Kecskeméten végezte elemi- majd középiskolai tanulmányait, itt érettségizett az állami főreáliskolában. A budapesti tudományegyetem bölcsészkarán folytatta tanulmányait, miközben a forradalmi szocialista tevékenység életének mindinkább meghatározó elemévé vált. Egyik megalapítója volt a szocialista diákcsoportnak. Rendszeres kapcsolatba került Szabó Ervinnel, kinek segítségével egy időre sikerült a Népszavánál elhelyezkednie. 1905 végén — mivel magára vállalta Szabó Ervin egyik erőteljesen forradalmi hangú röpiratának szerzőségét — fegyelmi úton kizárták az egyetemről.

Ezt követően a Szociáldemokrata Párt funkcionáriusaként dolgozott a debreceni, majd a kecskeméti szervezet titkáráként, később különböző szakszervezetek munkatársa volt. Szabó Ervin követőjeként élesen szembehelyezkedett a Szociáldemokrata Párt hivatalos vezetésével, minden fórumon élesen bírálta annak egyre inkább a megalkuvások vonalában haladó tevékenységét. 1912-ben egy időre kiszorították a munkásmozgalmi szervezetekből, polgári állást kellett vállalnia. (Az Est-lapok kiadóhivatalának volt vezetője.) Kapcsolatait azonban a baloldali szociáldemokrata ellenzékkel fenntartotta. Amikor 1917-ben a magyar munkásmozgalom minden korábbinál hatalmasabb forradalmi hulláma kezdődött, Vágó Béla ismét csatasorba lépett: a szakszervezetben a magántisztviselők tagozatának elnöke lett. A Szociáldemokrata Párt baloldali ellenzékének vezetőivel együtt aktív szerepet játszott az 1918. évi polgári demokratikus forradalomban.

Kun Béla Magyarországra való hazatérése után az elsők között csatlakozott a kommunistákhoz. Tagja lett a Központi Bizottságnak, ő vezette a kommunista frakciót a Munkástanácsban, részt vett a párt országos szervező munkájában. 1919 februárjában a többi kommunista vezetővel együtt letartóztatták. Március 21-én egyike azoknak, akik Kun Bélával együtt részt vettek a két munkáspárt egyesítéséhez és a Tanácsköztársaság proklamálásához vezető tárgyalásokon.

Mint belügyi népbiztoshelyettes, majd belügyi népbiztos, tagja lett a Forradalmi Kormányzótanácsnak. A belügyi munka mellett egyik vezetője volt a lakásínség enyhítésére alakult bizottságnak, sokat munkálkodott a dolgozók élelmiszerellátásának javításán.

A Tanácsköztársaság ellen április 16-án megindított intervenciót követően,

a Budapesti Központi Forradalmi Munkás- és Katonatanács április 19-i határozata, illetőleg a Forradalmi Kormányzótanács döntése értelmében április végén — a Tanácsköztársaság több más vezetőjéhez hasonlóan — Vágó Béla is a haza fegyveres védelmének feladatát vállalta.

Ez teljesen logikus folytatása volt Vágó korábbi forradalmi tevékenységének, természetszerűleg következett eszmei hitvallásából.

A Vörös Újság április 26-i tudósítása szerint a Vörös Őrség első, frontra induló menetzászlóaljának a Mosonyi utcai laktanyában történt búcsúztatásán már katonaruhában tartott beszédet. Az újság híradása szerint ezt követően Vágó Béla is a frontra utazott.

A többi, frontra indult vezetővel együtt Vágó is minden erejét megfeszítve küzdött azért, hogy lelket öntsön a váratlan román támadás következtében és a székely különítmény vezetőinek árulása folytán összeomlott keleti arcvonal dezorganizáltan visszavonuló katonáiba. Április 28-án Cegléden lépett fel (Szamuelyvel együtt) egy katonagyűlésen. Beszédében hangsúlyozta, hogy az intervenció veszélyére a forradalom híveinek már az első pillanattól kezdve számítani kellett. „Mi megmondottuk, el kell mennünk készülve a harcra... Nekünk, amint megmondottuk, azt a hatalmat, amelyet a munkások és parasztok kezükbe vettek, a forradalmat, amelynek tüzét szítjuk, meg kell védenünk a rablók ellen...”¹

Vágó egész katonai tevékenységének időszakában egyik legfontosabb feladatának tartotta, hogy segítse a Vörös Hadsereg fegyelmének megszilárdulását, mert tisztában volt azzal, hogy ez a proletárdiktatúra védelmének kulcskérdése. „A katonának, amikor innen elindul, tudnia kell, hogy fegyelmet kell tartani. Minden proletárkatonának tudnia kell teljesítenie a parancsot, amelyet saját érdekében teljesít.”² — hangoztatta Cegléden.

Bár a kitűzött célt, a Vörös Hadsereg sorainak rendezését és a román királyi csapatoknak a Tiszántúlon való megállítását nem sikerült elérni, Vágó Béla egy pillanatra sem gondolt a harc feladására. A Tanácsköztársaság azon vezetői közé tartozott, akik a harc folytatását, a proletárdiktatúra védelmének erősítését, a Vörös Hadsereg újjászervezését követelték. A május elsejei és másodikai kiélezett eszmei összecsapások időszakában is Kun Béla oldalán állott. Május 3-án is azok között a népbiztosok között volt, akik az üzemi munkásságot a hadseregbe mozgósították.

„Landler, Vágó, Bokányi, Garbai, Kunfi, Rónai és Guth népbiztosok bejárták az összes nagy gyárat és ott beszédeket tartottak, megmagyarázva azt, milyen végveszély fenyegeti a proletárdiktatúrát” — írta a Vörös Újság május 4-i száma.

Amikor május elején a Vörös Hadsereg újjászervezése során létrehozták a hadtesteket, Vágó Bélát az első hadtest parancsnokává nevezték ki. Hadtestparancsnoki minőségében kiadott első parancsa, amely a Hadtörténelmi Levéltárban ránk maradt, május 9-én született és arról intézkedik, hogy a következő napon meg kívánja szemlélni a hadtestnek Cegléden, Abonyban, illetőleg Szolnokon elhelyezett csapatait.³

Az első probléma, amellyel Vágónak hadtestparancsnoki minőségében szembe kellett néznie, a Tanácsköztársaságot délről fenyegető támadás veszélye volt. A Duna és a Tisza közén jelentős természeti akadály nem állott volna útjában a francia és délszláv erőkkel meginduló támadásnak, amely rövid időn belül a proletárdiktatúra szívéig, Budapestig hatolhatott volna. Bár e támadás végül is

¹ A Magyar Vörös Hadsereg 1919. (Válogatott dokumentumok) Budapest, 1959. 194. o.

² Uo. 195. o.

³ Hadtörténelmi Levéltár (a továbbiakban — HL) A Magyar Tanácsköztársaság iratai (MT) 75. doboz, 3.

nem indult meg, május közepén a veszély reális volt és a Tanácsköztársaság katonai vezetése részéről kalandorság lett volna figyelmen kívül hagyni azokat a jeleket, amelyek a támadás közeli megindulására utaltak. Vágóék első feladata a rendelkezésre álló erők, a 2. hadosztály, a budapesti csoportból alakult 7. hadosztály, valamint a 39. dandár alakulatainak megszilárdítása, harcckészültségbe helyezése volt. A hadtestparancsnokság május 12-én adta ki „Irányelvek a védelem szervezésére erős ellenséges támadás esetére” című utasítását.⁴ Az utasítás az ellenséges támadás szempontjából legveszélyesebb iránynak a Szeged—Kis-telek irányt tartotta, de nem tartotta kizártnak a Szolnok—Adony támadási irányt sem. Az alárendelt csapatok feladatát az irányelvek a fokozott megfigyelésben és a támadó ellenség feltartóztatásában jelölték meg.

A május elején még teljesen dezorganizált csapatok rendbeszedésére irányuló erőfeszítések eredményességéről tanúskodik az a tény, hogy amikor Bóhm hadseregearcncnok május 13-án megszemlélte a 2. és 7. hadosztályt, a megszemlélte csapatok „katonás magatartása és fegyelmezettsége fölött különös meglepődését fejezte ki.”⁵

„A hadseregearcncnok elvtárs jól eső elismerése a két hadosztály minden vörös katonáját és parancsnokát arra ösztönözte, hogy a rend és fegyelem helyreállítása nehéz munkájában mindenki legjobb tehetsége szerint részt vegyen és készüljön arra a napra, amikor a puskák és ágyúk tüzeiben akár a proletárok szent államát védelmezve, akár az agyarkodó ellenséget megfutamítva, harcban is kimutathatja fegyelmezettségét, bátorságát, és önfeláldozását”.⁶ — írta ezzel az alkalommal kiadott parancsában Vágó Béla.

Vágóék május 17-én kapták meg a hadseregearcncsnokság közlését,⁷ amely szerint „az általános politikai helyzet és az ellenségről érkező hírek alapján” valószínű volt, hogy az antant csapatok Szeged—Kecskemét irányú támadása a legközelebbi időben megindul. A hadseregearcncsnokság értesítette a hadtestet, hogy a 4. és a 6. hadosztályt az 1. hadtest megerősítésére annak alárendelik és Kecskemétre irányítják. A 4. és 6. hadosztály alakulatai meg is indultak Kecskemétre, ahová május 21-én a teljes 4. hadosztály megérkezett. A 6. hadosztály csapatai is megindultak Kecskemétre, azonban a Salgótarjánt közvetlenül fenyegető csehszlovák támadás elhárítására e napon többségükben szállítás közben Salgótarjánba visszairányítottak.

Mikor a 3. hadtest a csehszlovák támadók viaszorítása érdekében megindította a Miskolc felszabadítására irányuló hadműveletet, nagy volt a kockázata annak, hogy a Miskolc felé előrenyomuló 1. hadosztály jobbszárnya ellen a román királyi csapatok akciót kezdenek, így nyújtva segítséget a csehszlovák szövetségeseiknek. Ezért a hadtest utasítást kapott, hogy május 20-án a román arcvonalon támadó szándékot tüntessen és így vonja magára az ellenfél figyelmét. Ez meg is történt. Kiskörénél és Szolnoknál a 7. hadosztály kisebb erőkkel a Tiszán való átkelés szándékát mutatta, Tiszaroffnál egy századnyi erőnek sikerült időlegesen két géppuskával egy hídfőt elfoglalnia, és a 2. hadosztály is támadó szándékot mutatott Csongrádnál.⁸ Nem kétséges, hogy a hadtest ezen akciói is hozzájárultak ahhoz, hogy a román királyi csapatok május 20-án tétlenül szemlélték az arcvonaluktól mindössze néhány kilométerre előnyomuló 1. hadosztály miskolci támadását.

Május 22-én Vágó egy Kecskeméten megtartott tömeggyűlésen mintegy 25 000 ember előtt lépett fel. Beszédében a kecskeméti dolgozókat és a katonákat arra

4 HL MT 75/8.

5 HL MT 75/17.

6 Uo.

7 HL MT 75/23.

8 HL MT 75/29.

intette, hogy az ország kül- és belpolitikai helyzete a magyar munkásságnak „elszánt és megalkuvás nélküli harcot parancsol.”⁹

Május 24-én a hadtest a 4. és 6. hadosztállyal harcgyakorlatot hajtott végre. A feltételezés az volt, hogy az ellenség Szeged felől három hadosztállyal nyomul előre és a kiskunfélegyházi védőszakaszban a saját csapatok nehéz harcok után visszavonultak. Az 1. hadtestnek a 4. és 6. hadosztállyal, valamint a tengerész-ezreddel ellentámadást kellett végrehajtania.

A hadgyakorlat megtörtént, azonban ezekben a napokban már egyre nyilvánvalóbbnak látszott, hogy az antant déli támadása egyelőre elmarad. Már május 19-től kezdődően egyre több felderítő jelentés szólt arról, hogy a déli demarkációs vonalakon álló francia—délsláv csapatok létszáma kisebb a feltételezett-nél, és hogy a szerb alakulatok jelentős részét az olasz frontra szállították el.

Mivel az északi arcvonalon a csehszlovák csapatok változatlanul támadó aktivitást tanúsítottak, a Magyar Tanácsköztársaság politikai és katonai vezetői elhatározták, hogy elsősorban az északi arcvonalon stabilizálják a helyzetet. Ezért a nemzetközi ezredet már május 22-én kivonták az 1. hadtest kötelékéből és a csehszlovák frontra irányították, május 27-én pedig a 4. és 6. hadosztályt is Miskolc környékére vezényelték.

Az erőben így jelentősen megfogyatkozott 1. hadtest feladata az északi hadjárat idején ugyanaz volt, mint a Miskolc felszabadítására irányuló támadás napjaiban: a Tisza vonalán tanúsított aktivitással magára vonni a román királyi csapatok figyelmét, nyugtalanítani az ellenséget és így megakadályozni, hogy északkeleten a román alakulatok a csehszlovák hadseregnek segítséget nyújtsanak.

Június hónap az 1. hadtestnél az ellenség ilyen jellegű nyugtalanításával, valamint a Duna—Tisza közén több helyen a fejüket felütő ellenforradalmi csoportok elleni harcra telt el.

Vágó Béla e júniusi napokban is lankadatlan energiával tevékenykedett, szervezte az ellenforradalom elleni harcot, járta a csapatokat, a falvakat és fáradságát agitációs munkával törekedett az emberek politikai felvilágosítására, meggyőzésére, mozgósítására.

Június közepétől az egyre súlyosabbá váló élelmezési gondok, a háborús kifáradás, a nemzetközi forradalmi mozgalomban mutatkozó kedvezőtlen események, s a párizsi békekonferencia döntésével, illetőleg a Clemenceau-jegyzékkel kapcsolatos problémák miatt a hadsereg és a dolgozók soraiban politikai depresszió jelei kezdtek mutatkozni. Vágó a tapasztalt politikus érzékével felismerte e jelenség veszélyességét és éppen ezért nagyon nagy fontosságot tulajdonított az emberek meggyőzésének, a politikai öntudat megszilárdításának. Ezért hangsúlyozta a Tanácsok Országos Gyűlésén is, hogy az egyik legfontosabb feladat: „éjt, napot egygyé tevő agitációs munkával erőssé, hatalmassá, győzhetetlenné tenni a Vörös Hadsereget.”¹⁰

A június 24-i ellenforradalom áldozatainak temetésén, ahol a Vörös Hadsereg nevében Vágó Béla mondott búcsúbeszédet, szintén hazaszeretetre, bátorságra, kitartásra, a nehézségekkel való merész szembenézésre intette az embereket.¹¹ Gyakorlott és nagyhatású szónokként nem csupán a lelkesítés általánosan használt elemeivel élt, hanem minden alkalommal igyekezett felhívni a figyelmet az elkerülhetetlenül bekövetkező csapásokra, veszélyekre is.

Az 1. hadtest s így annak parancsnoka, Vágó Béla, a Tanácsköztársaság harcainak, legszomorúbb szakaszában, 1919. júliusában kapott főszerepet.

⁹ Vörös Ujság, 1919. május 22.

¹⁰ A Tanácsok Országos Gyűlésének Naplója, Budapest, 1919, 212. o.

¹¹ Vörös Ujság, 1919. július 1.

A Clemenceau-jegyzékben követeltek elfogadása, az északi területek kiürítése, annak ellenére, hogy súlyos következményekkel járt, lélegzetvételi szünethez juttathatta a Tanácsköztársaságot.

Az 1. hadtest hírszerző csoportjának vezetője június végén készített összefoglaló jelentésében így jellemezte a helyzetet: „A cseh-tót fronton fegyverszünet, a román fronton rövidesen ugyancsak fegyverszünet várható.

A szerbek részéről a támadás valószínűtlen...

Ezek alapján egyedül az entente (azaz a nagyhatalmak — L. E.) és a fehér-gárdák részéről várható támadás...”¹²

Azt tudjuk, hogy a nagyhatalmak, annak ellenére, hogy ilyen irányú szándékuk volt, csak nagyon nehezen tudtak volna megszervezni egy támadást a Tanácsköztársaság ellen. A mindössze néhány ezer tisztből és tiszthelyettesből álló szegedi fehér hadsereg sem képviselt reális fenyegető erőt a Tanácsköztársasággal szemben.

Ilyen körülmények között súlyos hibának kell tartanunk, hogy a magyar Tanácsköztársaság vezetői, feladva a lélegzetvételi szünet szükségességéről a Clemenceau-jegyzék kapcsán elfoglalt álláspontjukat, elfogadták a vezérkar főnökének a tiszántúli román csapatok megtámadására vonatkozó javaslatát.

A hadseregpárcsnokság utasításának megfelelően az 1. hadtest július 10-én adta ki hadműveleti intézkedését a tiszántúli támadásra.

„Míután a románok az entente parancsa dacára sem hajlandók a Tiszántúlt kiüríteni, a tanácskormány elhatározta, hogy őket a minket jogosan megillető területekről kiveri. Nehogy a románok a nekünk odaítélt tiszántúli területeket teljesen kifosszák és az idei aratást is elhordják, a hadműveletek mielőbbi keresztülvitele elkerülhetetlen...”

Az 1. hadtest főerejével (7., 6. és 5. hadosztály) Szolnoknál míg egy mellékcsoporttal (2. hadosztály) Csongrádnál fog a Tiszán átkelni” — hangoztatta az intézkedés.¹³

A tiszántúli hadművelet idejére az 1. hadtestet a hadseregpárcsnokság jelentősen megerősítette, mert alárendeltségébe helyezte a 4., 5. és 6. hadosztályt is. A 2. és 7. hadosztállyal együtt, a hadtest alárendeltségébe tartozó öt hadosztály együttes létszáma július 15-én 1208 tisztet és 38 836 katonát tett ki. A fegyverek száma azonban csak 28 579 volt.¹⁴

A román királyi hadsereg felkészülten várta a támadást. Július folyamán a román hadvezetés a korábban az ukrán-frontra elszállított két hadosztályát visszairányította a Tiszántúltra. A Vörös Hadsereg támadási terveinek ismeretében védőállásaikat lázas munkával megerősítették és erőiket a legkedvezőbb módon csoportosították. A román előkészületekről tanúskodik Landler hadseregpárcsnoknak a Vörös Újság részére július 25-én adott nyilatkozata.

„A románok a megállapított fogoly-jelentések szerint a legnagyobb gonddal készültek a támadás visszaverésére. Elfogott rezervát-parancsból állapítottuk meg, hogy a támadás időpontját is tudták a románok. Julier vezérkari főnök elvtárssal és Vágó elvtárssal láttuk a románok első védelmi vonalát és megállapítottuk, hogy a mai viszonyokhoz képest hihetetlen felkészültséggel, nagyszerűen kiépített állásokban igyekeztek megghiúsítani támadásunk sikerét” — mondomta nyilatkozatában Landler Jenő.

A román királyi hadsereg nagyszabású előkészületei ellenére, az 1. hadtest július 20-i támadása sikeres volt. A Tisza bal partján védelemre berendezkedett 16. és 18. román hadosztálynak súlyos veszteségeket okozva az 5. hadtest sike-

12 HL MT 78/1.
13 HL MT 78/22.
14 HL MT 78/36.

resen hajtotta végre az erőszakos átkelést a Tiszán, és főerői Szolnoktól keleti irányban sikeresen nyomultak előre. A hadseregearcparancsnokság július 20-án este köszönetét fejezte ki az 1. hadtest katonáinak.

Vágó, aki hadtestparancsnokként is elsősorban politikai munkásnak érezte magát, július 21-én arról intézkedett, hogy a hadosztály- és ezred politikai megbízottak különös gondot fordítsanak a felszabadított területek lakosságának tájékoztatására, újsággal és röpiratokkal való ellátására.¹⁵ E célból a magasabb egységekhez külön lapterjesztőket rendelt ki.

Mint ismeretes, a július 20-i offenzíva csupán az első napokban járt sikerrel, ott is mindenekelőtt az 1. hadtest támadásának tengelyében. A Szolnoknál átkelt erők a csongrádi és tiszafüredi csoportok egyhelyben topogása következtében egyre veszélyesebb helyzetbe kerültek, és amikor július 24-én szembetalálkoztak a tiszántúli román hadsereg intakt főerőivel, vissza kellett vonulniuk.

A hadseregearcparancsnokság július 24-én este kiadott rendelkezésében még azt hangoztatta, hogy szándéka „a Szolnok környékére irányítandó újabb erősítések beérkezése után a támadást ismét felvenni”.¹⁶ E célból a 3. hadosztályt is az 1. hadtestnek rendelte alá. Rövidesen nyilvánvalóvá vált azonban, hogy a román királyi csapatok nagyerejű ellentámadásba kezdtek, amelynek feltartóztatása is igen nagy erőfeszítéseket követel a Vörös Hadseregtől.

Július 28-án Vágó a Vörös Újság tudósítójának nyilatkozott a tiszántúli harcokról:

„Mikor a tiszántúli átvonulást megkezdték, kissé könnyelműnek tartottam azt az újjongó optimizmust, amely a lelkeket eltöltötte, mert tudtam, hogy igen nehéz harcokra van kilátásunk” — mondotta. A továbbiakban így folytatta: „Mikor megállapítottuk, hogy majdnem az egész román hadsereg felvonult ellenünk, visszavonultunk, hogy csapatainkat veretlenül vonjuk vissza”. Nyilatkozatában Vágó annak a meggyőződésnek adott kifejezést, hogy a további győzelem főleg attól függ: mi van Budapesten. Hangsúlyozta, hogy kíméletlenül el kell nyomni az ellenforradalmat és érvényt kell szerezni a proletárdiktatúra koncepciójának.

Július 28-áról maradt ránk Vágó Béla két utolsó hadtestparancsnoki parancsa. Az egyikben az alárendelt parancsnokhoz szólt. „Midőn a jelen hadjárat első szakasza lezárult, nem mulaszthatom el, hogy ne mondjak köszönetet az összes parancsnoknak”¹⁷ — írta. Majd így folytatta: „Emellett azonban nem mulaszthatom el kiemelni a vörös katonákkal való intenzív foglalkozás végzetlen fontosságát. E percben a hadsereg veretlenül vonult vissza és rövid ideig tartó alapos foglalkozás után újra harcképes állapotba helyezhető. Fegyelmező, zártrendű gyakorlatok, egyes kiképzés, raj, szakasz és század harckiképzése volnának azok az eszközök, amelyekkel újra kézbe lehet kapni és össze lehet tartani a katonákat” — hangoztatta.

A politikai megbízottaknak küldött intézkedésében a politikai munkásoknak a harci szellem megszilárdításában való szerepét és felelősségét elemezte. „A jelen hadjárat beigazolta azt, hogy milyen végtelen fontos a vörös katonákkal való alapos foglalkozás . . . Mind amellet, hogy a politikai megbízottak nagyrészenek önfeláldozó és bátor munkájáról a legnagyobb elismeréssel kell nyilatkoznom, mégis szükségesnek tartom a legnagyobb határozottsággal megkövetelni azt, hogy a politikai megbízott állandóan és folytonosan a csapatokkal legyen, politikailag nevelje őket”.¹⁸

15 HL MT 78/47.

16 A Magyar Vörös Hadsereg 1919. I. m. 461. o.

17 HL MT 78/60.

18 HL MT 78/60.

E parancsok arról tanúskodnak, hogy július 28-án még Vágó is azt hitte, hogy a román csapatok ellentámadása csupán a Tisza keleti partjáig terjed és a Vörös Hadseregnek ismét módja lesz sorai rendezésére. A román királyi csapatok azonban nem álltak meg a Tiszánál, hanem azon több helyen átkelve, folytatták támadásukat. Július 31-én Vágó hadtestparancsnoki különvonatában zajlott le az a megbeszélés, amelyen Kun Béla, Landler Jenő, Pogány József, Bokányi Dezső és Hamburger Jenő a Tanácsköztársaság katonai helyzetéről és a további teendőkről tárgyalt. A népbiztosokat a vezérkari főnök, Julier Ferenc tájékoztatta a helyzetről és a további ellentámadás céltalanságáról igyekezett őket meggyőzni. Julier álláspontja ellenére az értekezlet a harc folytatására intézkedett és elrendelte, hogy Szolnoktól északra, Nagykörűnél, a Tiszán átkelt ellenséges erők ellen a Vágó-hadtestnek valamennyi ereje, amely Abony—Jánoshida területén összpontosítható, augusztus 1-én délben ellentámadást hajtson végre.

Az 1. hadtest augusztus 1-i ellentámadása sikereket hozott. A hadtest egységei utcai harcokban Szolnok kiűritésére kényszerítették a 18. román hadosztály zászlóaljait, amelyek az augusztus 1-re virradó éjjel hatoltak be a városba. A hadtest visszavonulásra kényszerítette a 6. román hadosztály balszárnyát is. tozlatni az események menetén. Augusztus 1-ének délutánján a tanácskormány lemondott és ezzel vége szakadt az első magyar szocialista állam fennmaradásáért folytatott fegyveres küzdelemnek is. Vágó Béla, a magyar Vörös Hadsereg

Az 1. hadtest katonáinak ez a hősi fellángolása azonban már nem tudott vál-hadtestparancsnoka, a szó szoros értelmében az utolsó pillanatig teljesítette katonai kötelességét, bátran és önfeláldozóan, igazi forradalmárhoz méltóan vezette a rá bízott fegyveres erőket.

Ausztriába emigrált, majd 1921-ben Németországba ment. Részt vett a Német Kommunista Párt munkájában. Egy ideig a Szovjetunió berlini kereskedelmi kirendeltségén is dolgozott.

Hitler hatalomra jutását követően néhány hónapig illegalitásban tevékenykedett (részt vett az illegális Rote Fahne szerkesztésében), majd 1933 végén a Szovjetunióba utazott. Tevékenyen kapcsolódott be a szovjetunióbeli magyar kommunisták életébe. Hamarosan a Sarló és Kalapács c. magyar nyelvű kommunista folyóirat szerkesztője lett.

1939-ben, 58 éves korában érte el a tragikus halál.